

واکاوی پدافند صنعتی کشور؛ واکسینه بازار فولاد ایران در برابر تکانه‌های تحریم با گریدهای خاص فولاد مبارکه

در ادبیات نوین ژئواکونومیک، قدرت صنعتی یک کشور دیگر با حجم خام‌فروشی یا تناژ تولید محصولات پایه سنجیده نمی‌شود؛ بلکه عیار توسعه‌یافتگی را «عمق زنجیره ارزش» و «میزان تاب‌آوری زیرساخت‌ها در برابر شوک‌های بیرونی» تعیین می‌کند.

در ادبیات نوین ژئواکونومیک، قدرت صنعتی یک کشور دیگر با حجم خام‌فروشی یا تناژ تولید محصولات پایه سنجیده نمی‌شود؛ بلکه عیار توسعه‌یافتگی را «عمق زنجیره ارزش» و «میزان تاب‌آوری زیرساخت‌ها در برابر شوک‌های بیرونی» تعیین می‌کند. برای سالیان متمادی، صنعت فولاد ایران به عنوان ستون فقرات توسعه، بار سنگینی را به دوش کشیده است، اما تمرکز سنتی بر مقاطع تجاری و معمولی نظیر اسلب‌های پایه، همواره پاشنه آشیل این صنعت در مواجهه با نوسانات بازار جهانی و تحریم‌های بین‌المللی بود. در این میان، گروه فولاد مبارکه اصفهان با درک این ریسک سیستماتیک، یک دگرگونی استراتژیک را آغاز کرد: گذار از فولادهای ساختمانی و تجاری به سمت تولید «ورق‌های فولادی گرید خاص». این چرخش هوشمندانه نوعی پدافند غیر عامل صنعتی برای نجات صنایع پایین‌دست از تلاطم‌ارز و تحریم به شمار می‌رفت.

شوک تحریم و بحران زنجیره تأمین در صنایع حساس صنایع استراتژیک هر کشوری شامل نفت و گاز، خودروسازی، برق و بسته‌بندی، شریان‌های حیاتی اقتصاد هستند. تحریم‌های اقتصادی در گام نخست، با قطع دسترسی به مواد اولیه مهندسی و گریدهای خاص فولادی، این شریان‌ها را هدف قرار دادند. در سال‌های گذشته، واردات ورق‌های عریض‌الناژی تحت استانداردهای بین‌المللی نظیر API یا ورق‌های فوق کششی خودر، به وامان جدی بانک و لجستیکی روبه‌رو شد. این انسداد تجاری، صنایع پایین‌دستی را با دوا چالش‌برگز مواجه کرد: اول، افزایش سرسام‌آور هزینه‌های ارزی برای دورزدن تحریم‌ها و دوم، تهدید جدی توقف خطوط تولید ملی. در چنین شرایطی، نیاز به یک لنگر گام‌داخلی که توانایی بومی‌سازی فرمول‌های پیچیده متالورژیکی را داشته باشد، بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شد؛ مأموریتی که فولاد مبارکه اصفهان با تکیه بر تحقیق و توسعه و تجهیز خطوط نورد خود آن را بر عهده گرفت.

بومی‌سازی گریدهای API: رگ‌های جدید انرژی کشور یکی از درخشان‌ترین جلوه‌های این پاسخ صنعتی به تحریم‌ها، در بخش انرژی و انتقال نفت و گاز رقم خورد. خطوط لوله انتقال نفت و گاز، به‌ویژه در محیط‌های خورنده اسیدی (ترش)، نیازمند فولادی با خواص مکانیکی خارق‌العاده هستند که توان تحمل فشارهای عظیم هیدرواستاتیک را داشته باشند. پیش از این، تأمین این فولادها (اسری API) کاملاً وابسته به واردات بود. فولاد مبارکه اصفهان با دستیابی به فن‌آرندهای ترمومکانیکال پیچیده و عملیات حرارتی کنترل‌شده، موفق شد این گرید استراتژیک را بومی‌سازی کند. این دستاورد نه تنها از خروج صدها میلیون دلار از جولوگیری کرد، بلکه پروژه‌های ملی انتقال انرژی را از بن‌بست تحریم‌های خارجی نجات داد و ثابت کرد که امنیت انرژی ایران، پیوند مستقیمی با خطوط تولید فولاد مبارکه اصفهان دارد.

تحول در خودروسازی با ورق‌های پیش‌رفته نورد سرد یکی از بخش‌هایی که همواره تحت فشار شدید نوسانات نرخ ارز و محدودیت‌های واردات، شانه صاعقه صنعت خودرو است، استانداردهای نوین ایمنی و مصرف سوخت، خودروسازان را به سمت استفاده از ورق‌های سبک‌تر اما مستحکم‌تر سوق داده است. فولاد مبارکه از طریق بازوی تخصصی خود یعنی شرکت ورق خودرو چهار محال و بختیاری، گریدهای پیشرفته‌ای همچون ورق‌های دوفازی (DP600) و TRIP را روانه بازار کرد.

نتیجه‌گیری: تاب‌آوری در سایه تخصص گرای تحلیل روندهای اقتصادی و صنعتی کشور نشان می‌دهد که دوام تولید در شرایط بی‌ثبات منطقه‌ای، فشار تحریم‌ها و نوسانات شدید بازارهای جهانی، دیگر با اتکا به تولید انبوه محصولات پایه ممکن نیست. امروز مرزیت رقابتی واقعی در اختیار مجموعه‌هایی است که بتوانند دانش فنی، فناوری متالورژیک و زنجیره یکپارچه ارزش را در کنار هم توسعه دهند. در چنین شرایطی، حرکت فولاد مبارکه اصفهان به سمت تولید گریدهای خاص را باید فراتر از یک تصمیم اقتصادی با هدف افزایش تنوع در سبد محصول دانست؛ این مسیر در واقع نوعی سرمایه‌گذاری بلندمدت برای افزایش تاب‌آوری صنعتی کشور بوده است.

بومی‌سازی ده‌ها گرید استراتژیک در حوزه انرژی، برق، خودروسازی، صنایع دفاعی و بسته‌بندی، نه تنها وابستگی صنایع داخلی به واردات را کاهش داده، بلکه به شکل محسوسی امنیت زنجیره تأمین کشور را تقویت کرده است. اکنون بسیاری از صنایع پایین‌دستی که در گذشته با کوچک‌ترین اختلال در واردات یا جهش نرخ ارز دچار بحران می‌شدند، می‌توانند بر توان تولید داخلی تکیه کنند. اهمیت این تحول زمانی آشکارتر می‌شود که بداندیم بخش مهمی‌ازای نه‌گریدها، محصول فناوری‌های پیچیده و انحصاری در جهان هستند و دست‌یابی به آن‌ها بدون سرمایه‌گذاری مستمر در تحقیق و توسعه امکان‌پذیر نیست. از سوی دیگر، شکل‌گیری اکوسیستم تخصصی در مجموعه فولاد مبارکه اصفهان، از تولید وختال و کلاف گرم تاورق‌های پیشرفته خودرویی، الکتریکی و پوشش‌دار، نشان می‌دهد که این پدیده صنعت فولاد تنها در افزایش ظرفیت تولید تعریف نمی‌شود، بلکه در «عمق بخشی به فناوری» و «خلق ارزش افزوده» معنا پیدا می‌کند. این همان نقطه‌ای است که فولاد مبارکه اصفهان را از یک تولیدکننده بزرگ فولاد، به بازیگری راهبردی در امنیت صنعتی و اقتصادی ایران تبدیل کرده است.

آیین قدرانی از تلاش مدیریت و کارکنان واحد تحول دیجیتال و هوشمندسازی فولاد مبارکه به مناسبت گرامیداشت روز بزرگداشت محمدبن موسی خوارزمی ریاضیدان و ستاره‌شناس مسلمان ایرانی که در تقویم رسمی کشورمان به نام روز فناوری اطلاعات نام‌گذاری شده است، با حضور معاون استراتژی و توسعه فناوری فولاد مبارکه و مدیران و کارشناسان واحد تحول دیجیتال و هوشمندسازی و کارکنان مستقر پیمانکاران مربوطه در سالن برگزاری جلسات مرکز تحقیقات فولاد مبارکه برگزار شد.

به گزارش ایلنا به نقل مدیریت ارتباطات فولاد مبارکه، در این آیین که با استقبال کارشناسان و کارکنان واحدهای یادشده همراه بود، ضمن قرائت پیام امیرگودرزی، مدیر واحد تحول دیجیتال و هوشمندسازی، محمدرضا شریفی، معاون استراتژی و توسعه فناوری فولاد مبارکه و بابک سپاهی، مدیر فناوری اطلاعات و ارتباطات در سخنان جداگانه‌ای بر این موضوع تأکید کردند که امروزه فناوری اطلاعات و فناوری دیجیتال از نقش پشتیبانی از کسب‌وکار به یکی از عوامل اصلی خلق ارزش در سازمان تبدیل شده‌اند؛ بنابراین نقش متخصصان و کارکنان این حوزه بیش‌ازپیش اهمیت یافته و ضروری است با استفاده از دانش روز در این زمینه، در مسیر خلق ارزش برای شرکت و کشور، برنامه‌ریزی و اقدامات مؤثرتری انجام دهیم.

موضوع فناوری اطلاعات فناوری دیجیتال **یک حوزه و یک بخش نیست؛ بلکه...** محمدرضا شریفی، معاون استراتژی و توسعه فناوری فولاد مبارکه، ضمن ابراز خرسندی از اجرای این برنامه و ضمن اشاره به ارتقای یک‌پله‌ای فولاد مبارکه بین غول‌های فولادی جهان در رتبه‌بندی انجمن جهانی فولاد تصریح کرد: بدون شک اغلب فولادسازان جهان، از جمله فولاد مبارکه، به این نتیجه رسیده‌اند که دیگر نمی‌توانند با حفظ روند موجود، حاشیه سود مناسبی برای سازمان به دست آورند؛ بنابراین برای اینکه در کورس رقابت باقی بمانند، باید نگاه تحولی به کارهای خود داشته باشند و این همان مسیری است که فولاد مبارکه نیز در پیش گرفته است. امروز این گردهمایی فرصت مناسبی است که در این باره گفت‌وگو و عزم خود را برای تحقق برنامه‌ها در این راستا جمع کنیم. شریفی تأکید کرد: امروز موضوع فناوری اطلاعات و فناوری دیجیتال محدود به یک حوزه و یک بخش نیست؛ بلکه یک نگرش و یک فلسفه برای تحول است.

وی ضمن اشاره به تفکر راهبردی فولاد مبارکه در سال ۱۳۹۹ مبنی بر تدوین یک رهنگاشت در حوزه تحول دیجیتال، تصریح کرد: از آن زمان بسیاری از صاحب‌نظران بر این باور بودند که برنامه استراتژیک چیزی غیر از تحول دیجیتال نیست و امروز خوشبختانه در فولاد مبارکه، همکاران مجموعه به همراه تیم‌های متعدد در حال اجرای برنامه‌های تحول دیجیتال هستند و خرسندیم که طبق چشم‌انداز سال ۱۴۰۴ و بر اساس مصوبه هیئت‌مدیره، با اتکا به دانش به‌روزتر، جهت‌دهی

گزارش

در سال مالی ۱۴۰۴، زمانی که فشارهای تورمی و چالش‌های زنجیره تأمین (انرژی و مواد اولیه)، حاشیه سود بسیاری از فولادسازان سنتی را تهدید می‌کرد، فولاد مبارکه اصفهان درس بزرگی در مدیریت استراتژیک گروه به نمایش گذاشت. نگاهی گذرا به صورت‌های مالی شرکت اصلی، تصویری آرام‌آورنده سود خالص را نشان می‌دهد؛ اما زمانی که پرده را کنار می‌زنیم و به «صورت‌های مالی تلفیقی» نگاه می‌کنیم، با جهش خیره‌کننده ۲۹.۷ درصدی سود خالص گروه و جهش ۱۳۰ درصدی جریان وجه نقد عملیاتی مواجه می‌شویم. فولاد مبارکه در سال ۱۴۰۴ نشان داد که دیگر صرفاً یک خانه فولادسازی نیست، بلکه یک «اکوسیستم صنعتی یکپارچه» است که دقیقاً بر اساس الگوهای غول‌های فولاد جهان، با ادغام عمودی و کنترل زنجیره ارزش، خود را در برابر شوک‌های بیرونی روئین‌تن کرده است.

سال مالی ۱۴۰۴ سالی پر از فراز و نشیب و سختی برای صنعتگران بود؛ صنایع در این سال، قطعی برق از ابتدای سال، جنگ ۱۲ روزه، رکود پس از جنگ، فعال شدن مکانیزم ماشه، رکوردشکنی دلار، قطعی گاز زمستانی، رکوردشکنی تورم سمت تولید و جنگ پایان سال را تجربه کردند و آمار و ارقام اقتصاد کلان کاملاً به ضرر این صنایع پیش رفت. با این حال، برخی نگاه هانظیر فولاد مبارکه فارغ از صدمات جنگ رمضان، توانستند سال مالی ۱۴۰۴ را با موفقیت پشت سر گذاشته و رکوردهای قدرتمندی را در تولید و صادرات به جای بگذارند.

خلق ارزش در کلیت گروه

از منظر تئوری استراتژی رقابتی، شرکتی در صنعت سنگین پیروز است که بتواند «قدرت چانه‌زنی تأمین‌کنندگان» را کنترل و «حاکمیت زنجیره ارزش» را تصاحب کند. مقایسه عملکرد شرکت اصلی و تلفیقی، موفقیت در پیاده‌سازی این استراتژی را اثبات می‌کند: رشد درآمد: درآمدهای عملیاتی شرکت اصلی با رشد ۲۷.۹ درصدی از ۲٫۶۸ هزار میلیارد ریال به ۳٫۶۶۸ هزار میلیارد ریال رسید. اما در سطح تلفیقی، این رقم با رشد خیره‌کننده ۴۰.۲ درصدی از ۳٫۷۳۹ هزار میلیارد ریال به ۵٫۲۴۳ هزار میلیارد ریال پرواز کرد. این یعنی زیرمجموعه‌ها و شرکت‌های فرعی با سرعتی به مراتب بیشتر از هسته مرکزی در حال خلق ارزش هستند.

مهارتورم در بهای تمام‌شده: در شرکت اصلی، بهای تمام‌شده رشدی ۴۴.۱ درصدی داشت (که منجر به ثبات سود ناخالص در محدوده ۱۰.۶۹ هزار میلیارد ریال شد). اما در گروه تلفیقی، سود ناخالص با رشد ۲۹.۵ درصدی از ۱٫۳۳۷ هزار میلیارد ریال به ۱٫۷۳۱ هزار میلیارد ریال جهش یافت.

سهم سود شرکت‌های وابسته: سهم گروه از سود شرکت‌های وابسته با رشد ۱۰.۱ درصدی به ۲۱۹٫۴۹۵ میلیارد ریال رسید. تأمین پایدار نیاز داخلی: فولاد مبارکه با فروش بیش از ۵۰ هزار تن انواع محصولات، نیاز داخلی کشور را به طور کامل رفع

معاون استراتژی و توسعه فناوری فولاد مبارکه مطرح کرد:

تبدیل شدن فناوری اطلاعات از ابزار پشتیبان به عامل اصلی خلق ارزش در سازمان

فولاد مبارکه در مسیر تحول دیجیتال قرار گرفته و در همین مسیر در حال حرکتیم. **شعار و فلسفه وجودی فولاد مبارکه؛ شرکتی مسئولیت‌پذیر برای خلق آینده بهتر** وی با اشاره به شعار و فلسفه وجودی فولاد مبارکه مبنی بر شرکتی مسئولیت‌پذیر برای خلق آینده بهتر گفت: در این مسیر و در مقام عمل، اینکه چه اقدامی می‌خواهیم انجام دهیم مهم است. باید چشم‌اندازی داشته باشیم و بر اساس آن حرکت کنیم.

شریفی از تعالی عملیات و تولید سبز با توسعه نوآوری و فناوری هوشمند به‌عنوان یکی از شش استراتژی گروه فولاد مبارکه و مرتبط با حوزه فناوری دیجیتال و هوشمندسازی نام برد و گفت: بر این اساس، هر اقدام عملیاتی شرکت، از جمله تولید فولاد باید بر مبنای این استراتژی باشد. زنجیره فولاد باید هوشمند عمل کند؛ در غیر این صورت، ارزش آفرین نخواهد بود. همچنان که برخی از کارخانه‌های حال حاضر فرایندی در تولید خود حاکم کرده‌اند که متأسفانه به لحاظ روش تولید، به‌روز نشده‌است. این کارخانه‌ها هر چه بیشتر تولید می‌کنند، بیشتر زیان می‌کنند؛ بنابراین ناچارند برخی فعالیت‌های اصلی خود را کنار بگذارند. تا جایی که از بزرگ‌ترین تولیدکننده فلان محصول به بزرگ‌ترین واردکننده همان محصول شده‌اند.

فولاد مبارکه برای باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

وی از فنار شدن به‌عنوان یکی دیگر از استراتژی‌های شش‌گانه فولاد مبارکه یاد و اضافه کرد: امروز شرکت‌هایی نظیر پوسکو، تاتاسستیل و نیپون استیل خودشان هم تولید می‌کنند و هم صاحب تکنولوژی شده‌اند در حالی که پیش از این، تکنولوژی همین شرکت‌ها در بخش‌های دیگری تأمین می‌شد. باید توجه داشته باشیم که فولاد

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

وی از فنار شدن به‌عنوان یکی دیگر از استراتژی‌های شش‌گانه فولاد مبارکه یاد و اضافه کرد: امروز شرکت‌هایی نظیر پوسکو، تاتاسستیل و نیپون استیل خودشان هم تولید می‌کنند و هم صاحب تکنولوژی شده‌اند در حالی که پیش از این، تکنولوژی همین شرکت‌ها در بخش‌های دیگری تأمین می‌شد. باید توجه داشته باشیم که فولاد

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

وی از فنار شدن به‌عنوان یکی دیگر از استراتژی‌های شش‌گانه فولاد مبارکه یاد و اضافه کرد: امروز شرکت‌هایی نظیر پوسکو، تاتاسستیل و نیپون استیل خودشان هم تولید می‌کنند و هم صاحب تکنولوژی شده‌اند در حالی که پیش از این، تکنولوژی همین شرکت‌ها در بخش‌های دیگری تأمین می‌شد. باید توجه داشته باشیم که فولاد

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود

فولاد مبارکه برای باقی باقی ماندن در کورس باید هم تولید کند و هم خودش صاحب تکنولوژی شود